"Kopumā dzīvokļu fonds ir novecojis"

Šobrīd procesā ir dzīvokļu politikas izstrāde Madonas novadam, kas sakarā ar administratīvi teritoriālo reformu varētu noslēgties šā gada beigās. Viens no akcentiem šādas dokumentācijas izstrādē tiek likts uz kritēriju izveidi — kādus dzīvokļus paturēt pašvaldības īpašumā un kādus dot atsavināšanai, tādējādi ļaujot iedzīvotājiem tos labiekārtot par saviem mājokļiem.

Ramona Vucāne pēc apkopotajiem datiem dalās secinājumos par pašvaldības dzīvokļiem novadā.

Jau kopš šā gada janvāra atsavināšanai praktiski netika doti pašvaldības dzīvokļi, jo līdz šim nebija vienota koncepta.

Pašvaldības nekustamā īpašuma pārvaldības un teritoriālās plānošanas nodaļas vadītāja Ramona Vucāne sadarbībā ar pagastu pārvaldēm un darba grupu, strādājot pie mājokļa politikas izstrādes, apkopojusi arī datus par situāciju ar pašvaldības dzīvokļu īpašumiem novadā.

„Madonas novada pašvaldības (MNP) īpašumā šobrīd ir 204 vairāku dzīvokļu mājas, 48 viena dzīvokļa mājas un 32 — 2—3 dzīvokļu mājas. Dažādu grupu sociālās mājas ir pavisam neliels procents, un tās atrodas Kalsnavas pagastā, Liezērē un Madonā. Kopumā dzīvokļu fonds ir diezgan novecojis. 32% no MNP piederošajiem īpašumiem būvēti līdz 1945. gadam, pēc tam, līdz 1960. gadam, uzbūvēti 20% no dzīvokļiem. Otrs lielākais būvniecības periods ir no 1960. līdz 1990. gadam, kad uzbūvēti 45%. Jaunās būves no 1991. gada mums ir 2%, pēc 2010. gada uzbūvēts tikai 1%," statistiku iezīmē Ramona Vucāne.

Arī būvju fiziskais nolietojums liecina, ka vairumā ēku nepieciešami būtiski ieguldījumi. 2021. gadā 52% ēku stāvokli varētu raksturot kā „nepieciešams atjaunot", savukārt 38% ēku ir „sliktā stāvoklī" — tajās nepieciešams ļoti būtisks ieguldījums, piemēram, ēkas konstrukcijā, jumtā, pamatos. Līdz 30% ēkas nolietojums jeb „ēka labā stāvoklī" ir tikai septiņiem procentiem MNP īpašumā esošo dzīvojamo māju. Pagasti, kuros ir vislielākais skaits bēdīgā stāvoklī esošo dzīvojamo māju, ir Kalsnava, Praulieni, Sarkaņi, atklāj Ramona Vucāne, uzsverot, ka tas gan nav būvinspektora vērtējums, bet gan katra pagasta pārvaldes vadītāja vērtējums. „Aptuvenais virziens par ēku stāvokli, domājams, ir iezīmēts," spriež pašvaldības pārstāve. Ošupes, Mārcienas, Dzelzavas un Aronas pagastā ir arī pa kādam īpašumam, kur būvju nolietojums ir simtprocentīgs — ēkas ir nodegušas, tās atzītas par graustiem.

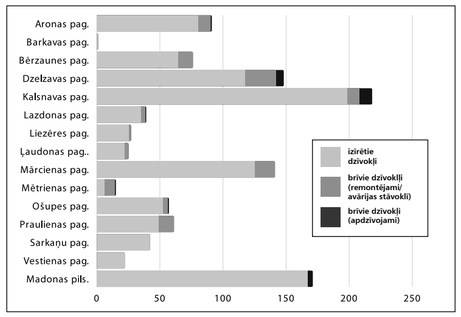

Pēc Zemesgrāmatas datiem viņa apkopojusi arī pirkumu-darījumu skaitu pagastos kopš 2019. gada jūlija.

„Ir atsevišķi pagasti, kur var redzēt ļoti aktīvu pirkumu, darījumu skaitu. Tas norāda, ka ir diezgan liels pieprasījums pēc dzīvojamā fonda. Kā vieni no aktīvākajiem ir ciemati: Biksēre, Kusa, Bērzaune, Jaunkalsnava, Aiviekstes ciems, Barkava un, protams, Lazdona kā piepilsētas teritorija. Tikmēr, piemēram, Mētrienā kopš 2019. gada bijuši tikai četri darījumi. Bet kopumā aktivitāte ar šiem darījumiem rāda, ka cilvēki vēlas iegūt šos īpašumus sev kā dzīvesvietu. Pārsvarā arī tā ir Madonas tuvējā apkārtne," pēc apkopotajiem datiem secina Ramona Vucāne.

Attiecīgi MNP domes deputātiem ticis rosināts virzīt atsavināšanai dzīvokļus, kas ir bēdīgā stāvoklī vai ja īrnieks tajā veicis kapitālo remontu, ieguldot savus līdzekļus un nav saņēmis pašvaldības atmaksu par ieguldījumu. Tikmēr labiekārtotie dzīvokļi (un citi izņēmumi) tiktu paturēti pašvaldības īpašumā.

Vairāki deputāti komitejas sēdēs, informatīvi skatot jautājumu par dzīvokļu politikas izstrādi, pauduši viedokli, ka pašvaldībai aktīvāk jārīko to dzīvokļu, kas nav nepieciešami vai kas prasa lielākus ieguldījumus, izsoles; piemēram, ar lejupejošu soli. Uzliekot maksimālo cenu, ja neviens interesents nepiesakās, cena tiek samazināta. Taču svarīgi arī būtu novirzīt iegūtos līdzekļus fondā, kas paredzēts tieši dzīvojamā fonda uzturēšanai, atjaunošanai un attīstīšanai, nevis pašvaldības budžeta *kopējā katlā*.

Iespējams, var nākties sakārtot arī pašvaldības dzīvokļu īres maksu — atbilstoši tirgus situācijai paaugstināt dzīvojamo telpu īres maksu (izņemot sociālās dzīvojamajās mājās), lai tās segtu faktiskās dzīvokļa uzturēšanas izmaksas. Darbs pie dzīvokļu politikas izstrādes turpinās, un tiks ņemts vērā arī kopskats, Madonas novadam apvienojoties ar kaimiņu novadiem.

Madonas pilsētas pārvaldnieks GUNTIS ĶEVERIS:
"No Madonas pilsētas īpašumā esošajiem dzīvokļiem astoņi ir paredzēti pašvaldībai nepieciešamajiem speciālistiem. Dzīvoklis Raiņa ielā 19 — izīrēts ģimenes ārstam; Raiņa ielā 25 — mūzikas skolas pedagogam; Gaujas ielā 26 — sociālajam darbiniekam; Valmieras ielā 16 — sociālajam darbiniekam. Ir vēl četri brīvi dzīvokļi Madonā — Lauku ielā 2, Rūpniecības ielā 20/2, Rūpniecības ielā 18c un Saules ielā 49a —, kas visi ir paredzēti pašvaldībai nepieciešamo speciālistu piesaistīšanai.

Publiskajā telpā jau izskanējis; viens ir ārsti, mediķi, bet vēl ir prognozes, ka drīzumā skolās varētu būt nepieciešami ap 20 pedagogu. Kā citādāk viņus šurp dabūt? Pašvaldības savā starpā par speciālistiem bieži vien cīnās; tā paliatīvās aprūpes speciālistu, kas bija pie mums skatīties labiekārtotu dzīvokli, *pārķēra* Valmiera — dzīvoklis pilnīgi jaunā mājā, labāk apmaksāts darbs. Bet arī mēs šajā virzienā strādājam savu iespēju robežās."

Attīstības nodaļas vadītāja ILZE VOGINA: „Madonas novada pašvaldība šobrīd izstrādā Mājokļu politiku. Tās ietvaros, atbilstoši Atveseļošanas un noturības mehānisma plānā paredzētās atbalsta programmas zemu izmaksu īres māju būvniecībai nosacījumiem, Madonas novada pašvaldība ir iesniegusi Ekonomikas ministrijai savu redzējumu par potenciālo pieprasījumu pēc īres mājokļiem pašvaldībā — gan par nepieciešamo dzīvokļu skaitu, gan prognozēto īrnieku skaitu, gan pieejamajām teritorijām ar mājokļu būvniecībai nepieciešamo infrastruktūru.

Mājokļu politikas ietvaros tiek plānota jaunu dzīvokļu māju būvniecība Madonas pilsētā un esošā dzīvojamā fonda uzlabošana visā jaunā novada teritorijā. Līdztekus tam pašvaldība strādā arī pie pašvaldības īpašumā esošās savrupmāju apbūves teritorijas attīstības un sakārtošanas."

EKSPERTA VIEDOKLIS

AINO SALMIŅŠ, Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) padomnieks tautsaimniecības jautājumos:

„Tas, ka valstī nav mājokļu politikas kopš 1996. gada, ir fakts. Principā valsts politikā pastāv uzskats, ka visu atrisinās tirgus, un pašvaldība piedalās tikai sociālo jautājumu risināšanas sadaļā. Ar likumdošanu ir izdevies atbalstīt tos, kuri piedalās tirgū, bet uztaisa ļoti augstu cenu — investori un attīstītāji. Tā esam izveidojuši klasisku tirgus nepilnību visā Latvijā, kad gluži vienkārši tirgus nav. Jo problēma jau ir arī tā, ka pie „labi klāta galda" sēsties aicināti „viesi", kuri nespēj par to samaksāt. *OECD* (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija. — Aut.) pētījums, kas publicēts pagājušajā gadā, parādīja, ka mums ir tā saucamā vidusšķira, ap 44%, kuri nespēj paņemt kredītu. Ap 20% saņem dzīvokļa pabalstu vai viņiem piešķirts sociālais/pašvaldības īres dzīvoklis. Savukārt teju vai puse ir pārāk „bagāti", lai pretendētu uz pašvaldības atbalstu, bet arī pārāk „nabagi", lai varētu paņemt hipotekāro kredītu. Tas ir tā saucamais „neatbalstītais vidusslānis". Un tad ir pārējie, kas vismaz var atļauties paņemt kredītu vecā *bruņčovkā*, jo pavisam jaunu mājokli var atļauties tikai maza daļa iedzīvotāju. Latvijā ir ļoti augsta nevienlīdzība.

Tāpat arī valstī skaitās pārapdzīvotība, bet jautājums — kur. Tā ir Rīgā un lielās pilsētās, šaubos, ka Madonā un, piemēram, Cēsīs. Mums ir nedaudz vairāk nekā miljons mājokļu, kuros mitinās ap 880 mājsaimniecību. Taču ap 25—30% dzīvokļu nav apdzīvojami, tie nav ar normāliem sadzīves apstākļiem. Tāpat ap 30% mājsaimniecību sastāv no viena cilvēka. Un te nu tā problēma rodas, ka vidusmēra cilvēkam nav, kur dzīvot. Tajā pašā Madonā un citos novadu centros īres dzīvokļu lieta ir cilvēkresursu piesaistes līdzeklis. Bet tirgus nav, atbalstošu instrumentu īres namu būvniecībai faktiski nav — tie tikai pamazām veidojas. Cilvēki izbrauc."

Eksperts pauž viedokli, ka pašvaldību iespējas risināt šo problēmu ir limitētas. Par drosmīgu un atbalstāmu viņš nosauc Valmieras piemēru, pašvaldības kapitālsabiedrībai būvējot īres namus. „Viens variants ir pašvaldībām iejaukties šajā tirgus nepilnībā, kā Valmiera izdarīja ar savu kapitālsabiedrību. Bet ne visas pašvaldības, kapitālsabiedrības var to atļauties, tām jābūt ļoti spēcīgām. Tas arī tika izraisījis satraukumu, varbūt iekšēju neuzticību pārējās pašvaldībās, jo tās redz, ka tiek *noņemti* arī viņu cilvēkresursi," atzīst Aino Salmiņš. Vēl pie iespējamiem risinājumiem pašvaldībām mājokļu problēmu risināšanā viņš min cenšanos kā *bļitkotājam nocopēt* investorus. Tāds piemērs esot Cēsīs, Siguldā, kur sadala apbūves gabalus, nodrošina komunikācijas un pieaicina privāto sektoru.

„Ir pašvaldības, kas sadarbojas ar NATO un armiju. Tur tomēr aiziet 2% valsts IKP, to var izmantot un attīstīt, kā, piemēram, Cēsīs un Ādažos, jo arī armijas cilvēkiem vajag, kur dzīvot," piemērus nosauc LPS pārstāvis.

Viņš gan uzskata, ka tas nerisinās visu problēmu, tādēļ joprojām noteicošā loma ir kopējai valsts politikai mājokļu jautājuma risināšanā.

„Visas Eiropas valstis, tostarp bagātās, arī Nīderlande, Lielbritānija, Vācija, strādā pie mājokļu jautājuma, valsts atbalsta sadaļā dod pat līdz 50% no valsts IKP. Latvija dod zem 1%. Ir nepieciešami finanšu instrumenti dzīvojamo māju sakārtošanai," uzsver Aino Salmiņš.

Viņš arī atklāj, ka LPS iesaistās šī jautājuma risināšanā un ir izstrādājusi ieteikumus: * paredzēt valsts atbalsta mehānismus finansējuma piesaistē pašvaldības īpašumā esošo ēku atjaunošanai un pārbūvei; * nepieciešama valsts atbalsta programma pašvaldību īres namu būvniecībai; * garantēt iespēju pašvaldībām aizņemties avārijas seku novēršanā to īpašumā esošajās ēkās; * jāizstrādā vienotas vadlīnijas, kādā veidā nodrošināt nedzīvojamo ēku pārvaldības uzraudzību; * jāizstrādā mehānisms risku samazināšanai uzkrājuma fonda līdzekļu izmantošanā pārvaldnieka maiņas vai maksātnespējas gadījumā; * atbilstoši likumam „Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" jāparedz valsts līdzfinansējums.

Šobrīd reālākais ģimeņu atbalsts - ALTUM

ALTUM ir valsts attīstības finanšu institūcija, kas ar finanšu instrumentiem — aizdevumiem, garantijām, ieguldījumiem riska kapitāla fondos u. c. — nodrošina finansējumu jomās, kuras valsts ir izvirzījusi kā svarīgas un atbalstāmas un kurās pietiekamā apjomā nav pieejams kreditiestāžu finansējums. Tostarp — garantija bankas aizdevumam mājokļa iegādei vai būvniecībai ģimenēm ar bērniem un mājokļu atbalsts jaunajiem speciālistiem.

Mājokļu atbalsts ģimenēm

Atbalsts paredzēts ģimenēm ar bērniem (bērnu vecums līdz 23 gadiem ieskaitot), ja darījuma summa nepārsniedz 250 000 eiro.

* Ja ģimenē aug viens bērns (vai ir iestājusies pirmā bērna grūtniecība) — 10% no aizdevuma pamatsummas un ne vairāk kā 10 000 eiro.

* 10—15% no aizdevuma pamatsummas un ne vairāk kā 15 000 eiro, ja ģimenē aug divi bērni (vai viens bērns un ir iestājusies otrā grūtniecība).

* 10—20%; ne vairāk kā 20 000 eiro, ja ģimenē aug trīs bērni (vai divi bērni un ir iestājusies trešā grūtniecība).

* 10—30% no aizdevuma pamatsummas un ne vairāk kā 30 000 eiro, ja ģimenē aug četri bērni (vai ir trīs bērni un iestājusies ceturtā grūtniecība).

Garantija palielinās par 5%, ja iegādājas vai būvē A klases/gandrīz nulles enerģijas mājokli. Turklāt atbalstu var saņemt atkārtoti, ja iepriekšējā garantija piešķirta vismaz pirms trim gadiem, tās saistības ir izbeigušās, un ir palielinājies bērnu skaits vai iestājusies grūtniecība.

Mājokļu atbalsts jaunajiem speciālistiem

Šo garantiju piešķir jaunajiem speciālistiem — personām, kuras ieguvušas vidējo profesionālo vai augstāko izglītību un nepārsniedz 35 gadu vecumu. Garantijas apmērs ir līdz 20% no aizdevuma pamatsummas un ne vairāk kā 50 000 eiro. Arī šo garantiju var saņemt atkārtoti, ja iepriekšējā garantija piešķirta vismaz pirms trim gadiem, tās saistības ir izbeigušās, un kopš iepriekšējās garantijas saņemšanas ģimenē ir bērni vai iestājusies grūtniecība.

Privātmāju energoefektivitāte

Būtisks jaunums — kopš vasarkdienas, 27. maija, ir iespējams saņemt ALTUM atbalstu arī viena dzīvokļa dzīvojamās mājas atjaunošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai.

Atbalsta programmu veido:

1. Garantija: ja nepieciešams papildu nodrošinājums bankas aizdevumam;

* līdz 30% apmērā no aizdevuma apmēra;

* līdz 20 000 eiro.

2. Tehniskā dokumentācija: ALTUM izvēlētie energokonsultanti sagatavos nepieciešamo tehnisko dokumentāciju (līdz 1000 eiro).

3. Grants: vienreizējs maksājums līdz 5000 eiro par privātmājas energoefektivitātes klases paaugstināšanu un siltumenerģijas patēriņa samazināšanu 20% apmērā.

Ikvienu no programmas atbalstiem var saņemt, ja:

* mājas atjaunošana vai energoefektivitātes paaugstināšana tiek finansēta no bankas aizdevuma;

* atbalsta saņēmējam ir Zemesgrāmatā nostiprinātas īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu, kura sastāvā ir privātmāja;

* privātmājā netiek veikta saimnieciskā darbība.

Cenas Madonā pārsteidza

Kristīne ar vīru un nepilnus četrus gadus veco dēlu iepriekš dzīvoja Rīgā, bet izlēma pārvākties uz vīra dzimto Madonas pusi. Dzīvokli īrei, kuru uzsāka meklēt jau pāris mēnešus iepriekš, izdevās atrast tikai dažas dienas pirms pārvākšanās un tikai caur pazīšanos.

Īres dzīvoklī ģimene nodzīvoja trīs mēnešus, pa to laiku jau uzsākot meklēt dzīvokli iegādei. Cenas bijušās krietni augstākas, nekā bijis priekšstats par Madonas tirgu. Dzīvoklis atkal atrasts tikai caur pazīšanos, tas pat nebijis ievietots sludinājumā. Kredīts dzīvoklim noformēts uz Kristīnes mammas vārda, kura dzīvo Aizkrauklē. Ģimenē sprieda, ka tāpēc tikuši pie labākiem, ne-Madonas nosacījumiem — tikai 20% pirmās iemaksas un termiņu uz astoņiem gadiem.

Uzsākot dzīvot iegādātajā dzīvoklī, viņi pamazām sāka nobriest arī savam īstajam mērķim — mājas un saimniecības iegādei laukos. Ik rītu pirms darba tikuši apskatīti visi sludinājumi. Laikus devušies uz SEB banku saprast, kādas ir viņu iespējas. Ļoti *atsēdinājusi* pirmā iemaksa, kas ir 40% no summas. Ģimenei veicies un radusies iespēja pārdot lieku lauku īpašumu, kas bijis kā starts pirmajai iemaksai. Braukuši apskatīt kopumā kādus astoņus īpašumus un bijuši nepatīkami pārsteigti par augstajām cenām un māju bēdīgo stāvokli. Atkal, pateicoties draugam, nolūkota māja Praulienas pagastā.

Īpašums atrodas 10 kilometru no Madonas — tas atbilst ģimenes dzīvesveidam un dzīves redzējumam, taču kreditējošās iestādes uz laukiem skatoties skeptiskāk. „Lai gan sludina, ka jāattīsta lauki, bet ir tik liela pirmā iemaksa, citas bankas vispār pat nepieļķir kredītu, kolīdz īpašums ir Madonas pievārtē vai tālāk. Kā gan kaut kas var notikt? Mums abiem ar vīru arī ir normāli darbi. Lai, piemēram, iekrātu 17 tūkstošus eiro pirmajai iemaksai, cik gadu ir jākrāj?" retoriski jautā Kristīne.

Viņi ļoti novērtē SEB menedžeres pretimnākšanu un atsaucību, kārtojot visas nepieciešamās formalitātes. Pēc iedotajiem kontaktiem uzmeklējuši mājas vērtētāju, pieteikušies arī ALTUM atbalsta saņemšanai, kas jaunajai ģimenei ar vienu bērnu bijuši 10% no pirmās iemaksas.

„Ņēmām kredītu gan mājai, gan remontam, kur vīrs pats sīki pa punktiem sastādīja tāmi. Iesniedzām vērtējumu, pieteikumu, tālāk komisija Rīgā izskata. Piektdienas vakarā mums piezvanīja, ka ir gatavi mūs finansēt, bet pirmā iemaksa mums tomēr būs par 5000 eiro lielāka. Līdz pirmdienai laiks izdomāt. Nācās ātri *izgudrot* šo summu, ģimene tika pamatīgi *izkratīta* no visām pusēm. Viss veiksmīgi izdevās un parakstījām līgumu," stresa pilno laiku atminas Kristīne.

Šobrīd vēl notiek būvdarbi pie mājas. Remonts jāpabeidz gada laikā kopš tā uzsākšanas, bankai vajag, lai īpašumam ir pieaugusi vērtība. Tomēr banka esot arī saprotoša — kamēr tiek taisīts remonts, kredītmaksājums netiek prasīts. „Saprotams, ka no tāmes vienmēr būs novirzes. Lai darbus varētu pabeigt, kā nākas, tikai pēc nodošanas ekspluatācijā sāksies kredīta maksāšana. Kredītu ņēmām uz 16 gadiem, maksājums ar apdrošināšanu kopā — 230 eiro mēnesī," viņa atklāj.

Par cilvēkiem laukos jācīnās

Ļaudonas pagasta pārvaldes vadītājs Artūrs Portnovs ne reizi vien domē ir paudis viedokli par nepieciešamību atbalstīt jaunos speciālistus, iedzīvotājus, kas atgriežas uz dzīvi dzimtajā pusē. Arī savā pieredzē, no Rīgas pārnākot uz vecmammas māju Ļaudonā, viņš saskāries ar atbalsta trūkumu.

„Biju nopietni sagatavojies remonta taisīšanai, cik līdzekļu Rīgā bija nopelnīti, tos ieguldīju. Gāju prasīt kaut kādu atbalstu gan pie pašvaldības, gan uz ALTUM, gan uz bankām. ALTUM man atteica, jo māju vēlējos remontēt, bet tur atbalsta mājas iegādi vai jaunas mājas būvniecību. Es pat būtu pēdējais, kam laukos sūdzēties par algu. Bet arī te izrādījās — lai ar to iekārtotos un normāli dzīvotu, nemaz nav tik viegli. Epopeja ar bankām gāja pusotru gadu. „Citadele" mani uzreiz *pasūtīja*, „Swedbank" noskaidroja situāciju un sāka par mani smieties. Atteica. SEB bankā *īsināju* remontdarbu tāmi līdz minimumam, kamēr — simbolisku, bet kredītu piešķīra, un kaut ko varēju izdarīt. Bet visa tā nostāja — labāk redzam tevi ejam, nekā nākam. Laukos noturēja tikai ļoti liels spīts un paša neatlaidība," tagad secina Artūrs Portnovs.

Pirmo laiku ar sievu, un nedaudz vēlāk jau sagaidījuši ģimenes papildinājumu, dzīvojuši izremontētā 5 × 5 metru telpā kūtiņā, kur uzlikuši gultu, pliti un galdu. Pašvaldība tika piedāvājusi ierādīt dzīvokli vai nu Madonā, vai vienīgo brīvo pašvaldības mājokļa īpašumu Ļaudonā. „Esmu perfekcionists un uzskatu, ka pārvaldniekam, lai būtu sasniedzams un spētu reaģēt, jādzīvo uz vietas. Savukārt vienīgajā Ļaudonas dzīvoklī nebiju gatavs ievākties, ir daudz citu ģimeņu, kam to vajag. Tā arī sanāca, ka šo dzīvokli varējām iedot vientuļajai trīs bērnu mammai, kurai uz skolu vajadzēja nākt trīs kilometrus katru dienu. Tagad viņi dzīvo šai dzīvoklī, Ļaudonas centrā," Artūrs pastāsta.

Viņš atzīst — mājokļu jautājums ir aktuāls arī Ļaudonas pusē. Šobrīd pat viņam zināma cita trīs bērnu ģimenīte, kura gatava pārvākties citur, kur varēs tikt pie dzīvojamās platības. Pārvaldes vadītājs cer, ka ar pašvaldības palīdzību izdosies rast risinājumu, kā viņiem palīdzēt tepat uz vietas Ļaudonā. „Skolai tie tomēr ir divi un bērnudārzam — viens bērns," viņš piebilst. Laukos par katru cilvēku būtu jācīnās. Artūrs Portnovs iezīmē vēl kādu problēmu: „No Rīgas zinu diezgan daudz cilvēku, kuri interesējas par zemi, īpašumiem, mājām, lai nāktu pie mums te dzīvot. Bet problēma ir tā, ka nav, ko piedāvāt. Daudzi īpašnieki nerealizē, neapsaimnieko savus īpašumus, varbūt tie nav sakārtoti."

„Lai atbalstītu jaunu cilvēku, ģimeņu piesaisti arī lauku reģioniem, kas banku uztverē nereti sākas jau astoņus kilometrus aiz Madonas, būtu jāievieš kādi atbalsta mehānismi. Piemēram, pašvaldības galvojums kredītam bankā vai īpaša piedāvājumu paka pašvaldībai nepieciešamajiem speciālistiem. Šobrīd pašvaldībās pat ir tāda kā sacensība, citur tiek izstrādāti nianšēti piedāvājumi, lai, piemēram, ģimenes ārsts izvēlētos tieši viņu pašvaldību. Ir jāiet laikiem līdzi un jāmeklē risinājumi, kā savus cilvēkus noturēt un piesaistīt jaunus," viedoklī dalās Artūrs Portnovs.

Ļoti nozīmīgs atbalsts

Madoniete Laura ar dzīvesdraugu un 2,5 gadus veco dēliņu sākotnēji dzīvojuši paziņas dzīvoklī ar īpaši izdevīgiem nosacījumiem. Nav bijusi jāmaksā īres maksa, bet gan tikai jāsedz komunālie un interneta, TV pieslēguma maksājumi, kas vasarā sastādījuši līdz 100 eiro, ziemā — līdz 150 eiro mēnesī.

„Uzreiz jau zinājām, ka dzīvoklī īrēt nevēlamies un to pašu summu labāk atdodam bankai un maksājam par savu īpašumu. Apmēram pusotru gadu sapņojām par īpašuma iegādi, bet nekad līdz reāliem meklējumiem nenonācām. Skaidri zinājām arī to, ka vēlamies iegādāties māju, nevis dzīvokli. Šad tad paskatījāmies māju sludinājumus *ss.com*, bet mājas iegāde likās kā tāls un nereāls sapnis. Tomēr tad, kad māju bijām noskatījuši, tālāk viss notika zibenīgi," atceras Laura.

Apskatījuši māju Madonā, viņi jau nākamajā dienā devušies uz bankām rakstīt pieteikumus. „„Citadelē" mums uz pieteikumu pat neatbildēja, „Luminor" filiāli apmeklējām Rēzeknē, kur uzreiz pateica, ka 40 tūkstošu eiro kredītu mājai Madonā nedos. Tas tādēļ, ka Rēzeknē īpašumu cenas ir krietni zemākas, nekā pie mums Madonā. *Zaļo gaismu* mums deva „Swedbank". Sākām gatavot dokumentus — ALTUM bija jāaizpilda tikai pieteikums. ALTUM ar „Swedbank" pārējo kārtoja savā starpā. Bet bija daudz un dažādu papīru kārtošanas ar pašu banku, Zemesgrāmatu, pašvaldību un tamlīdzīgi. Papīrus sākām formēt pagājušā jūnija vidū, un augusta beigās tikām savā īpašumā," madoniete atklāj.

Viņa vērtē, ka ALTUM ir lielisks atbalsts jaunajām ģimenēm un jaunajiem speciālistiem, lai iegādātos savu īpašumu. „Svarīgi izvērtēt sev izdevīgāko variantu — programmu jaunajai ģimenei vai jaunajiem speciālistiem, jo nosacījumi un atvieglojumi šajās programmās mazliet atšķiras. Ja nebūtu ALTUM atbalsta, ļoti iespējams, vēl tagad mēs krātu pirmajai iemaksai. Esmu gan dzirdējusi/lasījusi, ka tas nav nekāds lielais atbalsts, jo tāpat jābūt iekrājumiem. Jā, tā ir; mūsu gadījumā sākumā bija vajadzīgi 4000 eiro. Mājai uz 37 000 eiro — 2000 eiro sastādīja pirmo iemaksu, 2000 eiro par dokumentu sakārtošanu — īpašuma izvērtēšana (kompāniju ir daudz, tāpēc ieteiktu atrast izdevīgāko piedāvājumu), notāra pakalpojumi, Zemesgrāmatas reģistrācija, kredīta aizdevuma noformēšanas maksa un tamlīdzīgi," pieredzē padalās Laura.

Atvērumu sagatavoja LAURA KOVTUNA
Izmantoti AGRA VECKALNIŅA foto

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta